

Notitie over de informatieavonden over toezicht en handhaving voor de leden van de gemeenteraad.

Er zijn naar aanleiding de bespreking van het rekenkamerrapport *'Keuzes in kwaliteit en samenhang'* in de commissie MW en ROLO van oktober 2025 door het college van B&W twee informatieavonden georganiseerd die invulling moeten geven aan enkele van de aanbevelingen van de rekenkamer:

1. Vraag het college om:
 - de wettelijk voorgeschreven rapportage voor de raad aan te vullen met inzichtelijke factsheets, waarop raadsleden in een oogopslag kunnen zien wat de belangrijkste resultaten van toezicht en handhaving zijn en wat de afwijkingen.
 - de jaarlijkse verslaglegging te toetsen op inzichtelijkheid en aandacht voor de zaken die de raad van belang acht en hierbij ook gebruik te maken van verhalende beleidsevaluatie.
2. Vraag het college om met de raad de discussie te voeren over de prioriteiten bij de inzet van toezicht en handhaving, en de raad daarbij inzicht te geven in de beschikbare middelen voor toezicht en handhaving, de huidige inzet daarvan en de mogelijke financiële ruimte bij nieuw beleid of andere prioriteiten.

Aanbevelingen aan het college waren onder andere:

1. Maak duidelijk hoe de in het handhavingsbeleid geformuleerde prioriteiten en handhavingsdoelen zijn vertaald naar de uitvoeringsplannen.
2. Ontwikkel een systeem van evaluatie en monitoring waarbij systematisch wordt ingezet op het verklaren van verzamelde informatie in het licht van effectiviteit van beleid en van effectief handelen.

Tijdens de raadsvergadering van 27 oktober 2025 ontstond er een discussie over of en hoe de raad zijn sturende en controlerende rol invulling zou moeten geven, gezien het feit dat de uitvoering van toezicht en handhaving een taak van het college is.

De informatieavonden zouden duidelijkheid kunnen geven over de noodzaak tot het overnemen van de aanbevelingen van de rekenkamer. De rekenkamer heeft deze bijeenkomsten geobserveerd aan de hand van de informatie in bijlage 1.

De informatieavonden vonden plaats op 8 en 15 januari 2026.

Op 8 januari was het thema de toezicht en handhaving bij Bouw, milieu en bodem. Doel van de avond is om de raad meer inzicht te geven in de wijze waarop toezicht en handhaving zijn georganiseerd en in de opgaven, uitdagingen en verantwoordelijkheden binnen dit domein. Daarnaast krijgt de raad inzicht in de wijze waarop de Big 8-cyclus als sturingsinstrument binnen het VTH-proces wordt toegepast. De Big 8-cyclus helpt bij het systematisch verbeteren van de kwaliteit van dienstverlening en het versterken van de samenwerking tussen beleid, uitvoering en toezicht.

Tijdens een geanimeerde en interactieve bijeenkomst werden de aanwezigen meegenomen in toezicht en handhaving in het fysieke domein. Er werd een inkijkje gegeven in het lastige proces van prioritering. De informatieavond maakte niet inzichtelijk hoe wordt beoordeeld of het toezicht en handhavingsbeleid effectief is, noch hoe resultaten worden geïnterpreteerd voor beleidsbijstelling.

Op 15 januari was het doel de raad meer inzicht te geven op welke wijze toezicht en handhaving in het veiligheidsdomein is georganiseerd, om te laten zien wat er goed gaat en waar men tegenaan loopt. Daarnaast willen de mensen van het beleidsterrein 'Veiligheid' de raad meenemen in de keuzes die op bestuurlijk niveau en in de praktijk gemaakt worden.

Er werd er een levendig beeld geschetst van het brede werkveld van (sociale) veiligheid en het bestrijden van ondermijning. De aanwezigen kregen een goed overzicht van en inzicht in de aanpak van toezicht en handhaving, de preventieve inzet, de samenwerking zorg–veiligheid, de aanpak jeugdoverlast, de signalering van ondermijning. De nadruk ligt op maatschappelijke problematiek en ketensamenwerking. De uitvoeringspraktijk wordt herkenbaar en concreet geschetst. De informatieavond maakt niet inzichtelijk hoe wordt beoordeeld of het veiligheidsbeleid effectief is, noch hoe resultaten worden geïnterpreteerd voor beleidsbijstelling.

De rekenkamer heeft de indruk dat de avonden door de raadsleden als waardevol zijn ervaren en dat hun inzicht in de taken waar de gemeente voor staat is vergroot en verdiept. Een dergelijk inzicht is van belang bij het uitvoeren van de verantwoordelijkheden van de raad op dit terrein: kaderstelling en controle.

De rekenkamer constateert dat de vraag of de gemeente effectief T&H-beleid voert (worden de juiste dingen gedaan) en op welke manier dat kan worden vastgesteld, nauwelijks aan de orde is geweest. De informatieavonden waren primair beschrijvend ("wat doen we") en nauwelijks reflectief ("wat werkt, wat niet en waarom"). Een mogelijke manier om moeilijk objectiveerbare effecten zichtbaar te maken is om vormen van (intern) deskundigenoordeel of 'expert judgement' in te zetten¹.

Opmerkelijk was ook dat het merendeel van de vragen vanuit de raad inhoudelijk en incident- of casusgericht (ouders, bedrijven, ondermijning) waren.

De raad krijgt heeft voor haar verantwoordelijkheden bij T&H meer inzicht nodig in:

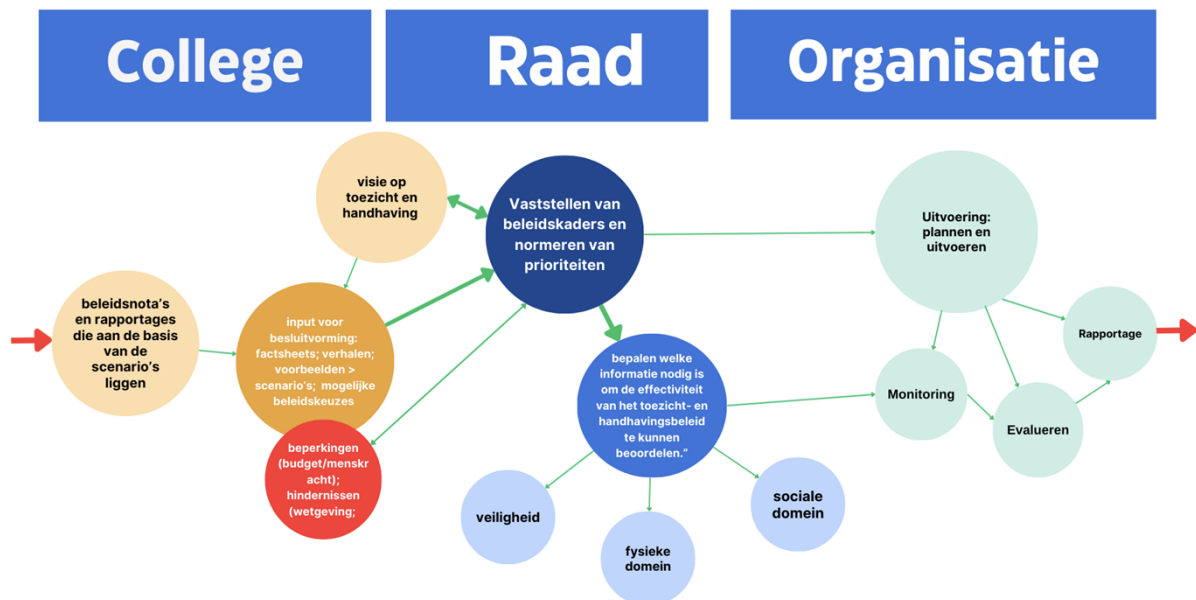
- of de concrete uitvoeringskeuzes het gewenste effect opleveren;
- welke inhoudelijke en financiële afwegingen bestuurlijk zijn gemaakt;
- waar de raad kan bijsturen op beleidsniveau.

Dat zou in de toekomst ter verbetering van beleidsmatige evaluatie of bijsturing meer aandacht kunnen krijgen. Bij het vaststellen van de meerjarige strategisch plannen heeft een raad met meer kennis en inzicht ook een betere positie om het college daarin te adviseren en om in te brengen wat er in de samenleving leeft. Dat kan de kaderstellende én de volksvertegenwoordigende rol van de raad versterken.

¹ Een systematische beoordeling door inhoudelijke experts, gebaseerd op professionele ervaring en vakkennis, die wordt ingezet om het effect van toezicht en handhaving te bepalen wanneer directe metingen of kwantitatieve indicatoren onvoldoende of niet beschikbaar zijn.

Bijlage 1. De 'bril' waarmee de rekenkamer de informatieavonden heeft geobserveerd:

Met het oog op de rol die de raad heeft in beleid voor toezicht en handhaving (zie onderstaand schema) heeft de rekenkamer de informatiebijeenkomsten geobserveerd.

Schema: rollen in de beleidsplanning en -uitvoering voor Toezicht en Handhaving

We hebben de informatie beoordeeld op de elementen die van belang zijn gezien de rol van de raad bij T&H beleid:

Inzichtelijkheid:

- ◇ Heeft de informatie de raad een goed beeld van de doelstellingen, de resultaten en de afwijking van de plannen?
- ◇ Is er aandacht voor zaken die de raad van belang acht?
- ◇ Geeft men inzicht in de middelen (inzet en realisatie)?

Effectiviteit

- ◇ Krijgt de raad inzicht in de monitoring van resultaten
- ◇ Krijgt de raad inzicht in de relatie tussen doelen – uitvoering – effecten?
- ◇ Krijgt de raad inzicht in waar de effectiviteit achterblijft of onduidelijk is?
- ◇ Krijgt de raad informatie over de relatie tussen inzet (middelen) en resultaten?

Algemeen:

Kunnen we wat zeggen over doelen en prioriteiten van het beleid in het kader van de kaderstelling en controle voor het volgende T&H plan? Kunnen we het college een advies meegeven waar ze aandacht voor moeten hebben?